

# Naturalesa emergent

Tots els cineastes saben que filmar la superfície del mar no és suficient per explicar l'abast del seu misteri. De vegades cal trencar l'estabilitat d'aquest pla horitzontal i tranquil·litzador per fer entendre que el mar no és només la seva aparença visible, sinó que conté, com explicita el títol del film de Mònica Cambra, **Marees ocultes**. A *Film socialisme*, Godard fa contrastar aquesta estabilitat de l'horitzó marí amb la vulgaritat de l'oci dels viatgers d'un creuer. A *El cerco*, Ricardo Iscar mostra com aquest mar que sembla impertorbable, s'agita violentament quan un grup de tonyines es remou a la superfície en el moment que són rodejades pels homes que es disposen a pescar-les. A *Mareas ocultas*, aquest mar estable es presenta com una taca abstracta i llisa, com la que apareix al començament del film. Però ben aviat l'invisible emergirà, donant-nos una altra visió de la matèria constitutiva de la profunditat, una naturalesa morta inesperada, impactant i inoblidable. És a partir d'aquell moment, que entenem quina és la textura autèntica d'allò que sembla fluid i impecable, quines són les matèries que configuren la densitat del blau marí.

Mònica Cambra segueix el procediment del documental observacional. Conviu amb els pescadors del vaixell i observa el que passa, per després passar a filmar-ho de nou, en un sol dia, deixant espai per a la sorpresa. En aquest cas, la repetició dels gestos i la previsió del que apareixerà és en ell mateix un missatge visual, perquè la rutina repetitiva multiplica l'efecte devastador. Un sol dia de pesca serveix per mostrar-nos quina és la materialitat del que està ocult, com un ritual que no sembla tenir aturador. El gest de pescar, de buidar les xarxes i de seleccionar allò que contenen passa a formar part de la quotidianitat de l'ofici del pescador, del registre burocràtic, de l'informe dels treballs i dels dies.

El pla final retorna al començament, però amb la incorporació d'una peça lleugera que ens proporciona una nova percepció del mar superficial. El que és destructiu emergeix i es fa visible, i és la subtileza cinematogràfica la que ens permet prendre'n consciència.

---

**JORDI BALLÓ**

*Director cinematogràfic, comissari d'exposicions i investigador*